

Language Czech

Text

Lesy tvořící plošně nejrozsáhlejší typ stanoviště v Českosaském Švýcarsku jsou v samotném národním parku Česká Švýcarsko zaujímají lesní porosty dokonce přes 95% jeho plochy. Druhově i věkově složeně zdejší les v jak doznalo během historie značných změn, které souvisely s jejich hospodářským využitím (provozní pěstování a současně druhově skladby lesů v NP Česká Švýcarsko viz [graf](#)).

Â

Pozůstatky pěstovaných lesů se dnes zachovaly zejména na nepřístupných skalních vrcholech v podobě tzv. reliktních borů a v hluboce zaříznutých roklích, kde dodnes roste pěstovaná forma (ekotyp) smrku ztepilého. Místy se zachovaly zbytky listnatých lesů, především bučiny, ale také teplomilnějších doubrav a na vodní toky většinou lužních lesů. Na většině území však byly pěstované smíšené lesy nahrazeny monokulturami jehličnatých dřevin, zejména smrku ztepilého (*Picea abies*) a borovice lesní (*Pinus sylvestris*).

Typy lesních společenstev:

Lesy národního parku Česká Švýcarsko. Foto: Václav Sojka

Â

Lužní lesy

Podél Labe se ojediněle zachovaly tzv. **vrbotoplově luhy**. V jejich stromovém patře se, kromě plevelů; dajících vrb, např. **vrby bílé** (*Salix alba*), **v. kaňkové** (*S. fragilis*) a **v. koňské** (*S. viminalis*), vzácně zachovaly i exempláře p vodního **topolu černého** (*Populus nigra*), jeho¼ populace je na lokalitě Podskalá v posledních letech uměle posilována. K nejvzácnějším společenstvům patřá dolní **jasanovo-olšové luhy, smrkové olšiny** a **prameniště jaseniny**, která byly v minulosti z velké části přeměněny na kulturní louky a lesy. Rozšířené **potokové lužní lesy** pahorkatin s typickými druhy bylinného patra **ptačincem velkokvětým** (*Stellaria holostea*), **plicňákem tmavým** (*Pulmonaria obscura*), **dymnivkou dutou** (*Corydalis cava*) a **sasankou hajnou** (*Anemone nemorosa*) se vyskytují pouze v jižní části země na styku s českým stádem. Podél Kamenice a Olšového potoka se zachovaly i zbytky **podhorských olšin** a **olšové jaseniny** s charakteristickými druhy **prvosenkou vyší** (*Primula elatior*), **krablicí chlupatou** (*Chaerophyllum hirsutum*), **bledulí jarní** (*Leucojum vernum*) a **udatnou lesní** (*Aruncus vulgaris*). V okolí Olešského rybníka v CHKO Labské páškovce se zachovaly zbytky tzv. bažinných olšin s **ostřicí prodlouženou** (*Carex elongata*).

Olšina s bohatým podrostem bledule jarní (Přírodní rezervace Arba). Foto Václav Sojka

[ZPĚT NA VOD](#)

Dubohabiny

Dubohabrově hňje jsou v země vřazaně pouze na teplejších polohách na úvinami bohatých p dích na jižní okraji oblasti, která biogeograficky náleží již k českému stádem, v pásu probíhajícím od Libouchce přes Dáň na českou Kamenici. Městy se vyskytují i tzv. **černé olšové dubohabiny** s typickými druhy bylin **černé hajny** (*Melampyrum nemorosum*), **jaterník podléška** (*Hepatica nobilis*), **kopytník evropský** (*Asarum europaeum*) nebo **dymnivka dutá** (*Corydalis cava*). Ve stromovém patře se uplatňují zejména **habr obecní** (*Carpinus betulus*) a **dub zimní** (*Quercus petraea*).

KyselĀ© doubravy

Tyto druhovĀ© chudĀ© doubravy byly v ĀzemĀ rozĀĀeny v teplejĀĀch polohĀĀch, zejmĀ©na na RĀĀovskĀ© ploĀĀinĀĀ, v kaĀonu Labe, mĀsty patrniĀĀ tĀĀ¼ na skalnĀĀch ploĀĀinĀĀch v JetĀĀichovickĀ©m skalnĀm mĀĀstu. StromovĀ© patro tvoĀily pĀĀedevĀĀm **dub zimnĀ** (*Quercus petraea*), **dub letnĀ** (*Q. robur*) a **borovice lesnĀ** (*Pinus sylvestris*). Dnes vĀĀak na tĀĀchto stanoviĀĀĀch zcela pĀĀevĀĀejĀ kulturĀ borovĀ© lesy, jejichĀ¼ bylinnĀ© a mechovĀ© patro vĀĀak do znaĀĀnĀ© mĀry odpovĀĀejĀ pĀĀvodnĀm spoleĀenstvĀĀm. HojnĀĀ se vyskytuje **brusnice brusinka** (*Vaccinium vitis-idaea*), **b. borĀvka** (*V. myrtillus*), **vĀes obecnĀ¼** (*Calluna vulgaris*), **ĀernĀ¼Ā**; **luĀnĀ** (*Melampyrum pratense*), **bika bĀlavĀĀ** (*Luzula luzuloides*), trĀĀvy **bezkolenec rĀĀosovitĀ¼** (*Molinia arundinacea*) a **metliĀĀka kĀĀivolakĀĀ** (*Avenella flexuosa*). V keĀovĀ©m patĀĀe najdeme **kruĀĀinu olĀĀovou** (*Frangula alnus*).

Ā

SuĀovĀ© lesy

V kaĀonu Labe pĀĀevĀĀejĀ suĀovĀ© lesy s vĀ¼znamnĀ¼m zastoupenĀm **lĀpy srdĀĀitĀ©** (*Tilia cordata*), **habru obecnĀ©ho** (*Carpinus betulus*), **javoru babyky** (*Acer campestre*). Na vrcholech sopeĀĀnĀ©ho pĀĀvodu (napĀĀ. RĀĀovskĀ¼ vrch) pĀĀevĀĀejĀ **podhorskĀ© suĀovĀ© lesy**, tvoĀenĀ© pĀĀevĀĀejĀnĀĀ **javorem klenem** (*Acer pseudoplatanus*), **jilmem drsnĀ¼m** (*Ulmus glabra*) a **jasanem ztepilĀ¼m** (*Fraxinus excelsior*). Velmi vzĀĀnĀ© jsou tzv. **roclinovĀ© lesy** s dominantnĀ **udatnou lesnĀ** (*Arunucus vulgaris*) (napĀĀ. na ĀĀeskĀ©m vrchu) a **svahovĀ© lesy** s dominantnĀ **mĀsĀĀĀnicĀ vytrvalou** (*Lunaria rediviva*) (napĀĀ. na VIĀĀĀĀ hoĀĀe).

Suškov¹/₂ les. Foto: Holm Riebe

[ZPĚT NA ĀVOD](#)

Kvĕtnatĕ buĕiny

Kvĕtnatĕ buĕiny zabĕrajĕ z celkovĕ rozlohy Āzemĕ jen velmi malou plochu, podstatnĕ vĕak navyĕujĕ biodiverzitu Āzemĕ. Nejbohatĕĕ jsou tzv. **strdivkovĕ buĕiny**, vĕazanĕ na Āediĕovĕ horniny (napĕ. na Rĕ³/₄ovskĕm vrchu, MI¹/₂nech Āi Suchĕm vrchu) s typickĕmi druhy jarnĕch bylin **kyĕlnicĕ devĕtilistou** (*Dentaria enneaphyllos*), **kyĕlnicĕ cibulkonosnou** (*Dentaria bulbifera*), **svĕzelem vonnĕm** (*Galium odoratum*), **hrachorem jarnĕm** (*Lathyrus vernus*) a **pitulĕkem Ā³/₄lutĕm** (*Galeobdolon luteum*), **sasankou hajnĕ** (*Anemone nemorosa*) a **s. pryskyĕnĕkovitou** (*A. ranunculoides*). Na pĕelomu jara a lĕta zde vykvĕtĕĕ Āada druhĕ trav, zejmĕna **strdivka jednokvĕtĕ** (*Melica uniflora*), **kostĕava lesnĕ** (*Festuca altissima*) Āi **jeĕmenka evropskĕ** (*Hordelymus europaeus*). Mĕsty se vyskytuje **mĕsĕnice vytrvalĕ** (*Lunaria rediviva*), chrĕnĕnĕ; **lilie zlatohlavĕ** (*Lilium martagon*) a na Rĕ³/₄ovskĕm vrchu takĕ vzĕcnĕ; **kapradina laloĕnatĕ** (*Polystichum aculeatum*). Mĕnĕ druhovĕ bohatĕ jsou buĕiny s dominantnĕ trĕvou **kostĕavou lesnĕ** (*Festuca altissima*), kterĕ se vyskytujĕ ve vĕtĕĕ mĕĕe pouze v labskĕm kaĕonu.

Kyselá tnatá; bučina s podrostem vraního oko ĀtyřlístĀho. Foto: VĀclav Sojka

[ZPĀT NA ĀVOD](#)

Kyselá bučiny

Kyselá bučiny zabĀraly v minulosti nejvĀtĀ; Ā rozlohu LabskĀ½ch pĀskovcĀ. Na pĀskovcovĀm podloĀ¼ Ā to byly zejmĀna tzv. **bikovĀ bučiny**, na bohatĀ; Āch pĀdĀ;ch napĀ. v kaĀonu Labe se vyskytovaly bučiny s dominantnĀ trĀ;vou **tĀtinou rĀ;kosovitou** (*Calamagrostis arundinacea*). Kyselá bučiny vĀ;ak byly v minulosti na vĀtĀ;inĀ ĀzemĀ pĀemĀnĀny na smrkovĀ monokultury a zachovaly se jen ve velmi omezenĀ mĀ;e, napĀ. roztrouĀ;enĀ po celĀm JetĀ;ichovickĀm skalnĀm mĀ;stĀ, v okolĀ BĀ;Ā, v tzv. LiboucheckĀ½ch buč;inĀ;ch, v kaĀonu Labe apod. Kyselá bučiny jsou nĀ;padnĀ druhovĀ chudĀ, v podrostu dominuje vĀtĀ;inou pouze **bika bĀ;lavĀ;** (*Luzula luzuloides*) nebo **metliĀ;ka kĀ;ivolakĀ;** (*Avenella flexuosa*), pĀĀpadnĀ **tĀ;tina rĀ;kosovitĀ;** (*Calamagrostis arundinacea*). Z dĀ;evin se kromĀ dominantnĀho **buku lesnĀho** (*Fagus sylvatica*) vyskytujĀ **javor klen** (*Acer pseudoplatanus*), v roklĀ;ch **smrk ztepilĀ;½** (*Picea abies*) a dnes jiĀ¼ jen vzĀ;cnĀ i **jedle bĀ;lokorĀ;** (*Abies alba*). ZajĀ; mavostĀ je pĀ;irozenĀ½ vĀ;skyt tĀ;chto buč;in v nezvykle nĀzkĀ½ch nadmoĀ;skĀ½ch vĀ;Ā;Ā;ch kolem 300 m n.m., coĀ¼ souvisĀ s celkovĀ suboceanickĀ½m charakterem celĀ oblasti a jevem zvanĀ½m klimatickĀ; inverze. Buč;iny v kaĀonu Labe jsou dokonce vĀ;bec nejĀ; Ā¼e poloĀ;enĀ½mi buč;inami v Ā;eskĀ republice (pod 150 m n.m.)!

Kyselá; bučina. Foto: Holm Riebe

[ZPÄT NA ÄVOD](#)

Reliktná a rašelinná bory

Tzv. **reliktná bory** na pískovcových skalách jsou charakteristickým typem lesního společenstva Āeskosaského a vřcarska, by nejsou plošně příliš rozsáhlé. Tyto lesy jsou druhově velmi chudé. Ve stromovém patře převládají zejména **borovice lesní** (*Pinus sylvestris*) a **bělka** (*Betula pendula*), která doplňuje **jeřáb ptačí** (*Sorbus aucuparia*).

V Āzemě lze rozlišit dva základní typy reliktních borů: **suchá bory** jsou vřziny převážně na osluněných lokalitách orientovaných jižním směrem, zatímco tzv. **vlhká bory** se naopak vyskytují na zastíněných lokalitách. Bylinná patro suchých borů tvoří především **vřes obecná** (*Calluna vulgaris*), **brusnice borůvka** (*Vaccinium myrtillus*), **b. brusinka** (*V. vitis-idaea*) a **metlička křivolaká** (*Avenella flexuosa*). Typickým je vřskyt lišejníků rodu **dutohlík** (*Cladonia sp.*). Charakteristickými rostlinami vlhkých borů jsou **rojovník bahenní** (*Ledum palustre*) a vzácně **Ājicha Āerná** (*Empetrum nigrum*). **Reliktná bory** se v Āeské Āsti Labských pískovců vyskytují především na Āzemě NP Āeského a vřcarsko, ale roztroušeny i na Āadách dalších měst (kašon Labe, Tiská stány, Rájecká stány, Ostrovská stány).

Suchá½ bor. Foto: VÄ¼clav Sojka

Tzv. **rašelinnÄ© brusnicovÄ© bory** navazujÄcÄ na otevÄ¼enÄ¼ vrchoviÄ¼tÄ¼ a suchopÄ¼rovÄ¼ bory se vyskytujÄ¼ pouze v PÄ¼ÄrodnÄ¼ rezervaci Ä¼abel. CharakteristickÄ¼ jsou keÄ¼Äky **brusnice borÄ¼vky** (*Vaccinium myrtillus*), **b. brusinky** (*V. vitis-idaea*) a **rojovnÄ¼k bahennÄ¼** (*Ledum palustre*).

[ZPÄ¼T NA Ä¼VOD](#)

PÄ¼irozenÄ¼ smrÄ¼iny

Smrk ztepilÄ¼ (*Picea abies*) se v Ä¼eskosaskÄ¼m Ä¼vÄ¼carsku pÄ¼irozenÄ¼ vyskytoval pouze v inverznÄ¼ch v roklÄ¼ch, a to buÄ¼ jako pÄ¼ÄmÄ¼s tzv. **kyselÄ¼ch buÄ¼in**, pÄ¼ÄpadnÄ¼ v hluboce zaÄ¼ÄznutÄ¼ch roklÄ¼ch, kde vytvÄ¼Ä¼el maloploÄ¼nÄ¼ **podmÄ¼Ä¼enÄ¼ smrÄ¼iny**. Dodnes se zbytky tÄ¼chto smrÄ¼in zachovaly zejmÄ¼na na Ä¼zemÄ¼ NP Ä¼eskÄ¼ Ä¼vÄ¼carsko.

CharakteristickÄ¼mi rostlinami pÄ¼irozenÄ¼ch smrÄ¼in jsou horskÄ¼ druhy **sedmikvÄ¼tek evropskÄ¼** (*Trientalis europaea*), **plavuÄ¼ puÄ¼ivÄ¼** (*Lycopodium annotinum*), **vranec jedlovÄ¼** (*Huperzia selago*) a **Ä¼Äpek objÄ¼mavÄ¼** (*Streptopus amplexifolius*). TypickÄ¼m mechorostem je **rohozec trojlaloÄ¼nÄ¼** (*Bazzania trilobata*).

Podmájená smrčina. Foto: Václav Sojka

[ZPĚT NA VOD](#)

Kulturní lesy

Naprostou většinu lesních porostů českého území dnes tvoří tzv. **kulturní lesy**, tj. lesy vytvořené člověkem, jejichž věkové i druhové skladba se velmi liší od původních pralesů. V současné době v území zcela převládají jehličnaté kulturní lesy, původně však na většině území rostly lesy listnaté a smíšené. Kulturní lesy nalezneme zejména na páskovcích a na správných hřebeních. Původně blízké lesy se většinou dochovaly naopak spíše na odlišných substrátech (sopečná a plemenná hornina). Lze tedy říci, že kulturní lesy byly zakládány na stanovištích, jejichž původní druhové rozmanitost byla většinou nízká, kdežto lokality s bohatou původní vegetací staly ve velké míře zachovány.

Á

V **kulturních smrčínách** převládají rostliny typické pro tzv. **kyselý bučiny**. Velkoplošně převládá smrku však patrně převládalo k značnému rozšíření některých druhů včetně na původně smrčiny, například kapradiny **žebrovice rázolistá** (*Blechnum spicant*) nebo trvy **tlatiny chloupkatá** (*Calamagrostis villosa*). Tyto jinak druhově chudé porosty převládají i některé významné druhy, a to zvláště podél lesních komunikací, jako například subatlantský druh **tlazalku pěknu** (*Hypericum pulchrum*), **ostružiník lužický** (*Rubus lusaticus*) a **o. hojnokvětý** (*R. geminatus*) – kriticky ohrožené druhy naší květeny, z nichž první dva jmenované jsou známy v české republice pouze z Labských páskovců!

Nepřevodná smrčkovina (tzv. smrkovina; monokultura). Foto: Václav Sojka

V **kulturních borech** se uplatňují především druhy typické pro borovici a doubravy. Kromě kulturních sosnových borů se v minulosti v země zakládaly i bory vejmutovkové, které dnes představují zdroje těmto celoplošným invazím převodem severoamerické **borovice vejmutovky** (*Pinus strobus*).

Porost borovice vejmutovky. Foto: Václav Sojka

Kultury ostatních nepřevodných dřevin, jako jsou **modřín opadavý** (*Larix decidua*) nebo **dub červený** (*Quercus rubra*) netvoří v země rozsáhlé plochy. Měly byly v lesích vysazovány i další nepřevodné druhy dřevin, jako například **douglaska tisolistá** (*Pseudotsuga menziesii*), **jeřáb maňal** (*Aesculus hippocastanum*) a **kaštanovník setý** (*Castanea sativa*).

[ZPĚT NA ĚVOD](#)

- 3925 zobrazenÅ

Source URL: <https://www.npcs.cz/lesy>